

Preek ds. J.R. Wiskerke – 1 Corinthiërs 13 : 1 – 8

Uit de bundel "Lieflijkheid en samenbinding (1970)

Ps. 122 : 1

Ps. 119 : 60

Ps. 133 : 1, 2, 3

Ps. 122 : 2

Gez. 26B : 4

Lezen: 1 Corinthiërs 12: 12-27

Tekst : 1 Corinthiërs 13:1-8

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus,

Geen woord wordt, denk ik, vaker en vlotter gebruikt in verband met de kerk van Christus dan het woord 'liefde'.

Vraag het aan mensen, die nauwelijks weten hoe de Bijbel er van binnen uitziet en zij zullen u in negen van de tien gevallen kunnen zeggen, dat God liefde is volgens de christenen.

Vraag maar aan mensen, die volledig vervreemd zijn van geloof en gemeente en zij zullen nog altijd een vage herinnering naar boven kunnen brengen dat het christendom veel met liefde te maken heeft.

En omdat velen dat woord 'liefde' zo vlot in de mond nemen, hanteren zij het ook met een verbluffende vaardigheid als een aanklacht tegen het leven in de kerk.

Kijk eens, hoe liefdeloos dit is! En kijk eens, daar ontbreekt weer echt de liefde waar zij, als kerkmensen, altijd zo vol van zijn. Maar — en dit is de zwakke grondslag van dit gepraat over liefde — veelal weet men niet waar men het eigenlijk over heeft. Men raakt steeds meer vervreemd van de inhoud, de strekking, het doel en de draagwijdte van de liefde, die de Geest in de harten van de gelovigen uitgiet.

En helaas niet alleen bij hen die geen Bijbel meer opendoen. Er woelt en werkt ook een afvallig christendom, dat de liefde als een vlag misbruikt om een lading te dekken, die met de liefde van Christus alleen de naam gemeen heeft.

Denkt u bijvoorbeeld maar eens, bij wijze van tegenstelling, aan de manier waarop Paulus in vers 6 de liefde beschrijft: zij, de liefde, is blij met de waarheid.

In onze dagen beleven we de hoogconjunctuur van een liefde die juist een afkeer heeft van de waarheid, we krijgen te maken met een vloedgolf van schijnliefde, die oecumene propageert, terwijl de waarheid niet meer zo belangrijk wordt gevonden. Zo komt men dus niet alleen met inhoudloze vaagheden over de liefde, maar ook met het voortdurende gevaar van vervalsing van de liefde.

Daarom alleen al is het dringend noodzakelijk dat u als gemeente van Christus helder en levend beseft, welke liefde God in uw harten wil uitgieten. Wanneer wij spreken over de liefde die God door Zijn Geest wil uitwerken in de gemeente, dan raken wij meteen een veel belangrijker reden aan om de ware liefde te prediken dan de verkeerde gedachten, die mensen over de liefde koesteren.

U staat tussen de mensen, maar u bent in de eerste plaats het huis van God. U bent gekocht en betaald met het kostbare bloed van het kruis. Op u werd aan het begin van de nieuwe tijd van de Pinksterbedeling de Heilige Geest uitgegoten, die de ware oecumene van de liefde werkt. Daarmee is God de HERE de eerste geworden, die u op uw concrete betoon van liefde mag aanspreken.

Omdat Hij de liefde uitstortte op Zijn volk als een gave van de Heilige Geest, daarom heeft Hij recht op de liefde als op de vrucht van Zijn Geest op de akker van uw leven. Hij gaf gaven, zo heeft Hij recht op de vrucht van die gaven.

Hij gaf Zijn Geest, nu mag Hij vragen: mijn volk, waar is bij u de verkeersweg der liefde?

Daarom verkondig ik u: de liefde als vrucht van de Geest binnen de gemeente van Christus.

1. Hoe onmisbaar zij is.
2. Hoe haar uitingen zijn.
3. Hoe zij toekomst heeft.

1. De liefde als vrucht van de Heilige Geest binnen de gemeente van Christus; in de eerste plaats: onmisbaar.

De liefde die de Geest aan de gemeente geeft is zulk een prachtige en feestelijke gave dat Paulus er van zingen gaat. De korte zinnen volgen elkaar, als de regels van een rijmloos gedicht. Men heeft 1 Cor. 13 dan ook genoemd het hooglied der liefde. In die naam steekt de goede erkenning, dat Paulus gejubeld heeft over de liefde, als over een geschenk van God.

Maar dit goede element mag ons niet doen voorbijgaan om welke liefde het eigenlijk gaat.

Het hooglied van de liefde, ja alles goed en wel, maar met die naam alléén kom ik niets verder. Juist wanneer ik geloof, dat de apostel niet op een hoge toren is geklommen om ver van het gewone leven in extase uit te barsten voor een soort hoge ideale liefde die toch nooit te realiseren valt.

Hij stond met beide benen op de grond. En hij sprak een gemeente aan met mannen en vrouwen en kinderen, met mensen van vlees en bloed, die door de Geest van Pinksteren ontzaglijk rijk waren gemaakt, maar die hun rijkdom nog niet half beseften.

De gemeente van Corinthe was een rijkbegaafde gemeente. De leden daarvan waren nog niet lang daarvoor tot geloof gekomen. En zoals het in de aanvang ook te Jeruzalem was geschied, zo had de Heilige Geest ook hier gaven geschonken van buitengewone en voorbijgaande aard.

Daar waren er die profeteerden, dat wil zeggen die van de Geest rechtstreeks een profetische boodschap ontvingen om aan de gemeente door te geven.

Daar waren anderen van wie de tong in een vreemde beweging kwam tot lof van God.

Daar waren wéér anderen, die de taal van deze wonderlijke tongen konden opvangen en de zin van de onverstaanbare woorden konden vertalen.

Behalve deze bijzondere gaven van voorbijgaande aard, waren daar in Corinthe ook de gaven die God de éeuwen dóór aan Zijn gemeente schenkt. Gaven van kennis en inzicht in de Schriften, zodat men het werk van God in het openbaar kon bespreken. Gaven van geloof, van een opvallend en onverzettelijk vasthouden aan wat God beloofd had. En gaat u zo maar door.

Maar in die tijd brachten de buitengewóne en tijdelijke gaven de mééste moeite omdat die de meeste aandacht trokken. Nu was de apostel Paulus bepaald verontrust over de scheve ontwikkeling in het beheer van de gaven van de Geest.

Want men wendde die in Corinthe aan tot meerdere eer en glorie van zichzelf. Men zag ze veel te weinig als gaven om te gebruiken ten dienste van het gehéle lichaam van de gemeente. Men misbruikte ze om er mee te pronken en om anderen er mee de ogen uit te steken. Kortom, er ontwikkelde zich in Corinthe het gevaarlijke verschijnsel van het individualisme. De geschonken gaven werden als het ware gegroepeerd rond het eigen dierbare ik, zij dienden de kerk niet meer, zij dienden slechts de bezitter van de gaven.

Wanneer Paulus daarvan hoort, grijpt hij in door middel van een brief. Zo mag het niet langer; het roer moet om. De Heilige Geest verleent Zijn gaven alleen omdat zij via de persoon van de ontvangers ten dienste worden gesteld aan het gehele lichaam van de kerk.

De beslissende vraag is dus, gemeente: wat doet u met de gaven van de Heilige Geest?

Als u spreken kunt, vertróóst u dan anderen en vermáánt u ze? Bemóedigt u anderen en wijst u elkander de wèg? Alleen dat láátste is de liefde waarvan Paulus zo hooggestemd zingt.

Als u inzicht hebt ontvangen in de grote daden van God, als u weet van de Schriften, houdt u die kennis dan voor uzelf, zodat u uzelf bevredigt en streelt? Ja, maar dàn ontbreekt bij u de werking der liefde.

Als u hulpvaardig bent en daar lust en kracht toe hebt ontvangen, aait u dan uzèlf in het besef, dat u veel kunt, Of brengt u in praktijk, dat u de broeders of zusters ook wèrkelijk helpt en bijstaat?

Alleen dat laatste is de liefde waarin Paulus roemt.

En nu gaat hij u in de verzen 1-3 van 1 Cor. 13 ernstig beproeven. Wanneer de aanwending van uw gaven tot ondersteuning en opbouw van het geheel van de gemeente ontbreekt, wanneer daar in uw levensopzet geen plaats voor is, dan betekent u in Gods oog in het geheel niets:

'Al ware het dat ik met de tongen der mensen en der engelen sprak, maar had de liefde niet, ik ware schallend koper, of een rinkelende cimbaal'.

Wanneer u dit leest, ziet u als het ware de Corinthiërs voor u. Daar zijn er die in geestvervoering komen. Zij stoten stamelende klanken uit. Maar o, wat zijn ze verliefd op hun gave. De liefde voor de gemeente zinkt bij hen weg. Laten de anderen maar in stomme verbazing toekijken naar wat zij daar presteren. Aan vertalen van de boodschap, die ze daar ontvangen, denken ze niet. Het gaat zo veel te mooi. Laten de anderen maar stom-verwonderd toekijken. Maar Paulus valt hen in de rede: mensen wat dwaas!

Het is net het geluid van een koperen bekken of van een rinkelende cimbaal. Wij zouden zeggen: veel gedruis als van holle vaten, maar het betekent niets voor de ware wasdom van de gemeente.

De gemeente wordt er alleen door opgespleten in verwaande lieden met gáven en in de anderen die hun hielen likken.

Maar de apostel komt ook tot de andere gaven van de Geest. Hij zegt: stel eens, dat ik profetische vèrgezichten zag van enorme afmeting, stel eens, dat ik alles van de mensen en van Gods raad wist en ik een wonder van helder en geestelijk inzicht was en tel er ook nog maar bij, dat ik een geloofsvolharding had, waardoor ik bergen verzette, óók dan zou ik niets betekenen als de liefdevolle toewijding voor de broeders en zusters bij mij ontbrak.

Ja, Paulus gaat nog verder. Al zou ik een reusachtige demonstratie geven van hulpvaardigheid, doordat ik alles verkocht wat ik had om de armen te spijzigen, dan betekende dat nog niets zonder liefde.

Ongemerkt denken we daarbij aan Ananias en Saffira. Toen de nood hoog liep in Jeruzalem's gemeente, ontstond er een grote aandrang om te helpen. Ananias en Saffira zouden ook meedoen. Maar daar sloop de adder van de eigen roem hun harten binnen. Zij stelden het mooier voor dan het was. Zij demonstreerden hóezeer de nood van de armen, die Christus hun had nagelaten, hen aangreep. Maar zij demonstreerden. En het einde weet u, dat was de dood. Gods Geest laat niet met zich spotten.

Ja, Paulus noemt nog een voorbeeld. Al zou iemand als martelaar de vreselijke vuurdood ondergaan, dan was het nog mis met hem, wanneer hij de liefde niet bezat. Zelfs een martelaar kan nog martelaar willen zijn om de martelaar te spelen. Verschrikkelijke afgrond van zelfbedrog. Om als een geestelijke held de brandstapel op te willen, terwijl de zaak van Gods gemeente iemand ten diepste zo koud als ijs laat.

Zie, zo geselt Paulus de liefdeloosheid. Elke gave wordt door het ontbreken van de wil om de broeders en zusters te dienen een aanklacht tegen hem of haar, die de gave ontving niet voor hèmzelf. Niet voor háárzelf, maar voor de anderen.

Wanneer de liefde niet gewillig maakt tot dienen, dan zout het zout niet meer, dan licht de lamp niet, dan blijft het talent begraven.

En ... wat is zouteloos zout,

een donkere lamp

een begraven talent in Gods oog?

Had ik de liefde niet, het baatte mij niets!

2. De liefde als vrucht van de Geest binnen de gemeente van Christus; in de tweede plaats hoe haar uitingen zijn.

Nu, in vers 4 tot en met 7 zingt Paulus de lof van de ware, liefdevolle omgang in de gemeente van God. Hij gunt een blik op de omgang tussen broeders en zusters van één huis zoals daarin de vrucht van de liefdegave van de Geest zich laat zien. Wie weet, welke gevoelens er van nature in een zondaarshart opkomen, staat voor een compleet wonder.

De liefde is lankmoedig, de liefde is goedertieren, zij is offervaardig, de liefde praat niet, zij is niet opgeblazen, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd.

Kan het tot zulk een omgang komen in de gemeente vòl zondaren? Denk eens aan Corinthe. In zijn tweede brief moet Paulus de gemeente daar vermanen omdat zij in eigen ogen zo heerlijk knap en rijk aan kennis geworden zijn, dat zij over de bediening van het apostolaat heen lopen. Wat wil die Paulus hun nog komen vertellen! Zij hebben hun oordeel over hem klaar. En in deze brief horen we al van wijsneuzerij met het woord van God, met een verliefd worden op de verschillende gaven van Apollos, Petrus en Paulus en met een soort groepsvorming van bewonderaars, hetzij van Apollos of Petrus of Paulus. Ja, dominee Paulus is toch maar alles. Nee, ik houd het met dominee Apollos. En zo vliegt de splijtzwam door de gemeente. Alles tengevolge van pralen met gaven van de Geest van hoog oordelen, van opgeblazen zich tegen elkaar afzetten. De liefde die oog heeft voor het éne akkerwerk van God, waarop Apollos, Petrus en Paulus ieder slechts arbeiders zijn, kwijnt dáár in Corinthe.

En zo gaat het onderling óók toe.

Broeder A verheft zich om zijn Pinkstertaal, broeder B doet bits tegen wie zijn bewogenheid met de armen niet eert. Broeder C heeft een reuze inzicht in de Bijbel, maar nu weet hij alles beter dan iedereen.

Of men bij die ontbinding van de onderlinge verhoudingen ook elkaar op het hart trapt en met allerlei bitterheden elkaar de mantel uitveegt en zelfs elkaar een grote mond geeft, ach, dat zijn kleinigheden waar velen niet meer om geven in dit klimaat, dat door het pralen met zichzelf en door de opgeblazenheid wordt beheerst. Die krijgt een snauw en die een grauw. Een ander wordt, om zo te zeggen, de oren gewassen in plaats van de voeten.

En wat stelt de apostel tegenover deze ontbindingsverschijnselen?

Een prachtig ideaal?

Neen, geliefden, als Paulus zingt van de liefde, is hij geen troubadour, die een weemoedig liedje van verlangen zingt: och mocht het zo toch eens wezen ... !

Hij zingt van het werk van de Pinkstergeest, van het werk dat zij met elkaar in Corinthe aan het vernielen zijn.

Hij zingt van de liefde, die er moet wezen omdat zij er màg zijn door de gratie van Christus' bloed, door het wonder van de Heilige Geest.

Zouden we niet wat meer, héél wat meer bij die realiteit moeten leven? Immers die gave ligt al klaar en komt op het gebed. Deze liefde, zij rekent het kwade niet toe.

Zij is niet blij over ongerechtigheid, maar zij is blij met de waarheid. En in de blijdschap met de vastigheden van God kan zij alles bedekken, kan zij alles kopen, kan zij alles verdragen.

In Corinthe ontstond een élite van begaafde lieden, die elkaar niet meer aanzagen, die alleen zichzelf bewonderden en die daarom van een ander niets meer hebben konden. Hun trots op henzèlf openbaarde zich in scherpe, onverdraagzame kritiek op de anderen. Zij haalden het goede, dat Gods Geest aan die anderen gaf, naar beneden, om zelf maar hoog te paard te kunnen zitten. Zo dreigde de samenbinding verloren te gaan die de gemeente tot een geméente maakt.

Maar Paulus verkondigt, dwars tegen deze houding in, de dienst der liefde.

In de liefde is de een met zijn gaven voor de ander omdat in het wederzijdse dienstbetoon allen worden gebouwd, allen worden vertroost, allen worden bemoedigd op de weg naar de toekomst van God.

Als dan de zelfverheerlijking van de troon is gestoten in de onderlinge omgang en het dienen met de eigen gaven het enige oogmerk wordt en de omgang beheerst, dan heeft men ook hart voor elkaar en gaat dat hart open voor die ander.

Dan kan men zonden bedekken in plaats van met het verhaal daarvan te geuren bij hen die het niet aangaat.

Wanneer de ijver voor het huis des HEREN ontvlamt, dan kunt u alles bedekken wat bedekt moet worden en alles hopen, wanneer een mede-zondaar weer opstaat uit zijn ellende. Dan kunt u veel, ja alles, in de anderen verdragen.

3. De liefde als vrucht van de Geest binnen de gemeente van Christus; in de derde plaats hoe zij de toekomst heeft.

Waarom de apostel zo sterk aanhoudt op de liefde als samenbindende kracht in de gemeente van Christus, motiveert hij tenslotte door te wijzen op de blijvende betekenis in de liefdevolle samenbinding.

De liefde vergaat nimmermeer, maar profetieën, zij zullen afgedaan hebben.
tongen, zij zullen verstommen, kennis, zij zal afgedaan hebben.

Meermalen heeft men dit woord van de apostel misverstaan als wilde hij inscherpen dat profetieën, tongen en kennis onbelangrijk zijn tegenover de liefde. Dan gaf men zich echter over aan een valse tegenstelling. Want als die alle gaven van de Geest zijn, dan zal de apostel ze natuurlijk niet verachten. Ook de kennis, een gave, die na de overgangstijd van profetieën en tongen, stand hield, een gave dus, die vandaag nog aan de gemeente wordt geschonken, mogen wij niet verachten.

Paulus maakt geen plaats voor de valse tegenstelling tussen kennis en liefde, zoals de mensen dikwijls doen en in deze tijd weer heel sterk daaraan toegeven. Zij spelen de liefde uit tegen de kennis. En zij stellen een goedkope brandstapel aan, welks vlammen de kennis der gemeente, de boeken, de theologie en wat dies meer zij, moet verteren.

Maar zo heeft de apostel niet gedaan.

Paulus heeft de kennis als een zeer kostbare gave van de Geest in hoge ere gehouden. Maar hij heeft tegelijkertijd geijverd opdat de schatten der kennis en wijsheid niet zouden worden opgestapeld tot een hoge troon voor het zelfzuchtige ik.

De kennis baat niet, zij brengt geen nut, wanneer u haar voor uzelf houdt.

Kennis zonder liefde, is als zwemmen op het droge.

Veel weten, zonder dit aan te wenden in de dienst der liefde, tot stichting van de broeders en zusters, wordt waardeloos. Want op deze wijze is vergeten, dat deze gave des Geestes slechts een bepaalde looptijd heeft, slechts tot de jongste dag.

Paulus wil zeggen, dat onze kennis, wanneer Christus weer-komt, zó onvergelijkbaar heerlijker wordt, dat de gebrekkige kennis van vandaag dan een einde neemt. Maar het huis dat de liefde heeft gebouwd blijft. De concrete samenbinding, waarin de kennis werd gebruikt, houdt stand tot in eeuwigheid.

De band der liefde, die door de aanwending van de kennis ten bate van de ander wordt gesterkt, is een band, die nooit verbroken wordt. De gemeenschap der heiligen wordt voor altijd bevestigd in het nieuw Jeruzalem, dat als Gods kerkstad zal neerdalen.

En zie, uit dat blijven van de liefdebond concludeert de apostel niet, dat de kennis niets betekent, maar hij wil als opnieuw ons inscherpen zijn oude boodschap, dat de kennis, die voorbijgaat, in dienst heeft te komen van de liefde, die blijft.

Zo valt er kostbaar licht vanuit de toekomst van Jezus Christus op alle aanwending van de gaven voor de broeders en zusters. De liefde waarmee vaders en moeders hun gaven ten nutte en ter zaligheid van hun kinderen besteden, heeft een grote toekomst. Zij ontvangt een kroon in het eeuwig koninkrijk van onze God.

Daarmee wordt een aanbeveling zonder weerga gegeven aan deze gezinszorg. U bouwt er mee aan het eeuwig huis van God.

Maar die aanbeveling strekt zich uit tot alle samenkomen en samenwonen als broeders en zusters opdat men in de liefdevolle omgang met elkander wordt gebouwd.

Gezegend de visite, waar men niet zichzelf op de voorgrond stelt, maar waar de banden met de gemeente worden aángehaald.

Hoe kostbaar wordt in het licht van dit woord van Paulus ook de verenigingsarbeid. Hoe kan men nog zeggen: "ik voel daarvoor geen roeping".

Maar de apostel is van een andere gedachte.

Overal waar de kennis in liefde wordt doorgegeven, overal waar de waarheid met blijdschap wordt aangewend voor de broederschap, dáár ontdekt hij de vrucht van de Heilige Geest, daar wijst hij aan, dat de Heilige Geest de gemeente bouwt met het oog op de dag van de volle triomf.

Kennis, zij zal afgedaan hebben, maar de liefde, die door de kennis werd gediend, vergaat nimmermeer.

Amen.